

**M.A. Semester - 3 (CBCS) Examination
Oct/Nov. – 2019 (Old Course)**

**MAHABHASYA:PASPASAHNIKA AND SIDDHANTAKAUMUDI: BHVADIPRAKARANA
GRAMMAR (CORE)**

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન-૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ગદ્યખંડોનો આવશ્યક સમજૂતી સાથે અનુવાદ કરો. (૧૪)
- Q-1 Explain fully any two of the passages translation: (14)
- (૧) અથ ગોરિત્વત્ર કઃ શબ્દઃ। કિં યતત્સાસ્માઙ્ગૂલેકૂદ ચુરવિષાણ્યર્થરૂપં સ શબ્દઃ। નેત્યાહ। દ્રવ્યં નામ તત્। યતર્હિ તદિદ્ગિતં ચેષ્ટિતં નિમિષિતમિતિ સ શબ્દઃ। નેત્યાહ। ક્રિયા નામ સા। યતર્હિ તદ્ચુફલો નીલઃ કપિલઃ કપોત ઇતિ સ શબ્દઃ। નેત્યાહ। ગુણો નામ સઃ। યતર્હિ તદ્ભિન્નેષ્વભિન્નં છિન્નેસ્વચ્છિન્નં સામાન્યભૂતં સ શબ્દઃ। નેત્યાહ। આકૃતિર્નામ સા। કસ્તર્હિ શબ્દઃ। યેનોચ્ચારિતેન સાસ્માલાઙ્ગૂલ ક કુદચુરવિવાણિનાં સમ્પ્રત્યયો ભવતિ સ શબ્દઃ। કાર્ષીઃ, શબ્દકાર્યથં ઇતિ ધર્નિં કુર્વન્નેવમુચ્યતે। તસ્માદ્ ધ્વનિઃ શબ્દઃ।
- (૨) ઉક્તઃ શબ્દઃ। સ્વરૂપમપ્યુક્તમ્। પ્રયોજનાન્યપ્યુક્તાનિ। શબ્દાનુશાસનમિદાનીં કર્તવ્યમ્। તત્કથં કર્તવ્યમ્। કિં શબ્દોપદેશઃ કર્તવ્ય આહોસ્વિપદપશબ્દોપદેશ આહોસ્વિદુ ભયોપદેશ ઇતિ।
- (૩) યાજ્ઞિકાઃ પઠન્તિ – દશમ્યુત્તરકાલં પુત્રસ્ય જાતસ્ય નામ વિદધ્યાદ્ ઘોષવદાદ્યન્ટરન્તઃ। સ્યમવૃદ્ધં ત્રિપુરૂષાનૂકમનરિપ્રતિષ્ઠિતમ્। તદ્દિ પ્રતિષ્ઠિતતમં ભવતિ દ્વયક્ષરં વા નામ કૃતં કુર્યાન્ન તદ્વિતમ્ ઇતિ। ન ચાન્તરેણ વ્યાકરણં કૃતાસ્તાદ્ધિતા વા શક્યા વિજ્ઞાતુમ્। દશમ્યાં પુત્રસ્ય।
- (૪) કિં પુનસ્ત્વત્ત્વમ્ તદ્ભાવ સ્તત્ત્વમ્। આકૃતાવપિ તત્ત્વં ન વિહન્યતે॥ અથવા કિં ન એતેનેદં નિત્યમિદમનિત્યમિતિ। યન્નિત્યં તં પદાર્થ મત્ત્વૈવેષ વિગ્રહઃ ક્રિયતે સિદ્ધે શબ્દેઽર્થે સંબન્ધે ચેતિ।
- પ્રશ્ન-૨ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સૂત્રોને સ્પષ્ટ રીતે સમજાવો. (૧૪)
- Q-2 Explain clearly any two of the following Sutras. (14)
- (૧) પૂર્વાભ્યાસઃ।
- (૨) શેષે પ્રથમઃ।
- (૩) પરોક્ષે લિટ્
- (૪) સ્યતાસી લૃલુટોઃ।
- પ્રશ્ન-૩ 'ભૂ' ધાતુના 'લટ્' લકારના બધા જ રૂપો દર્શાવો. (૧૪)
- Q-3 Explain the all types of 'લટ્' લકાર root of 'ભૂ' syllable. (14)
- અથવા / OR
- પ્રશ્ન-૩ 'ઐધ' ધાતુના 'લુટ્' લકારના બધા જ રૂપો દર્શાવો.
- Q-3 Explain the all types of 'લુટ્' લકાર' of ઐધ Syllable.
- પ્રશ્ન-૪ વ્યાકરણ શબ્દની પરિભાષા સમજાવો. (૧૪)
- Q.4 Explain – વ્યાકરણસ્ય પરિભાષા. (14)
- અથવા / OR
- પ્રશ્ન-૪ શબ્દાનુશાસનના પ્રયોજનો ચર્ચો.
- Q.4 Discuss the શબ્દાનુશાસનસ્ય પ્રયોજનાનિ.
- પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે વિશે નોંધ લખો. (૧૪)
- Q.5 Write short notes on any two of the following. (14)
- (૧) શાસ્ત્રપ્રારમ્ભવિધિઃ।
- (૨) લોકસ્ય પ્રામાણ્યમ્।
- (૩) સાર્વધાતુકમ્ સંજ્ઞા।
- (૪) લઃ પરસ્મેપદમ્।
